

RAPPORT

Beschrijving Kansrijke natuurtypen in de landschappelijke inpassing Ontwikkeling Sellingerbeetse

Klant: Kremer Zand B.V.

Referentie: BH5938IBRP006F02

Status: Definitief/02

Datum: 4 april 2022

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Industry & Buildings
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Beschrijving Kansrijke natuurtypen in de landschappelijke inpassing
Ontwikkeling Sellingerbeetse

Sub titel:
Referentie: BH5938IBRP006F02
Status: 02/Definitief
Datum: 4 april 2022
Projectnaam: Sellingen
Projectnummer: BH5938-101-100
Auteur(s): Jerry Olthuis

Opgesteld door: Jerry Olthuis

Gecontroleerd door: Linda Wortel

Datum: 4 april 2022

Goedgekeurd door: Jaap Verheul

Datum: 4 april 2022

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Bestaande situatie en de kansen	1
2.1	Hoogte, grondwaterstand en bodem	1
2.2	Huidige natuurtypen	2
3	Kansrijke natuurtypen	3
3.1	Grondverzet	5
4	Accent op soorten	5

Figuren

<i>Figuur 2-1: Hoogtekaart van het plangebied, met de grondwaterstand op enkele boorlocaties en een inrichtingsschets van de uitbreiding van de zandwinplas</i>	1
<i>Figuur 2-2: Ligging van het plangebied (rode arcering) ten opzichte van omliggende natuurtypen (Provincie Groningen, 2021)</i>	2
<i>Figuur 3-1: Schets van het plangebied met locaties voor kansrijke natuurtypen en soorten, weergegeven tegen de hoogtekaart</i>	3

Bijlagen

1. Relevante boringen op basis van uitgevoerd bodemonderzoek

1 Inleiding

Kremer wil de bestaande noordelijke zandwinplas met 25 hectare uitbreiden, waarna deze landschappelijk zal worden ingepast. LAOS landschap zal deze landschappelijke inpassing ontwerpen en uitwerken. Naar aanleiding van een werksessie op woensdag 23-12-2021 is RHDHV gevraagd om een notitie en schets op te stellen waarin aangeven wordt welke natuurtypen kansrijk zijn om in het plangebied aan te vullen of te introduceren. Tevens wordt daarbij een aanzet voor de soortenlijsten/ plantlijsten gegeven.

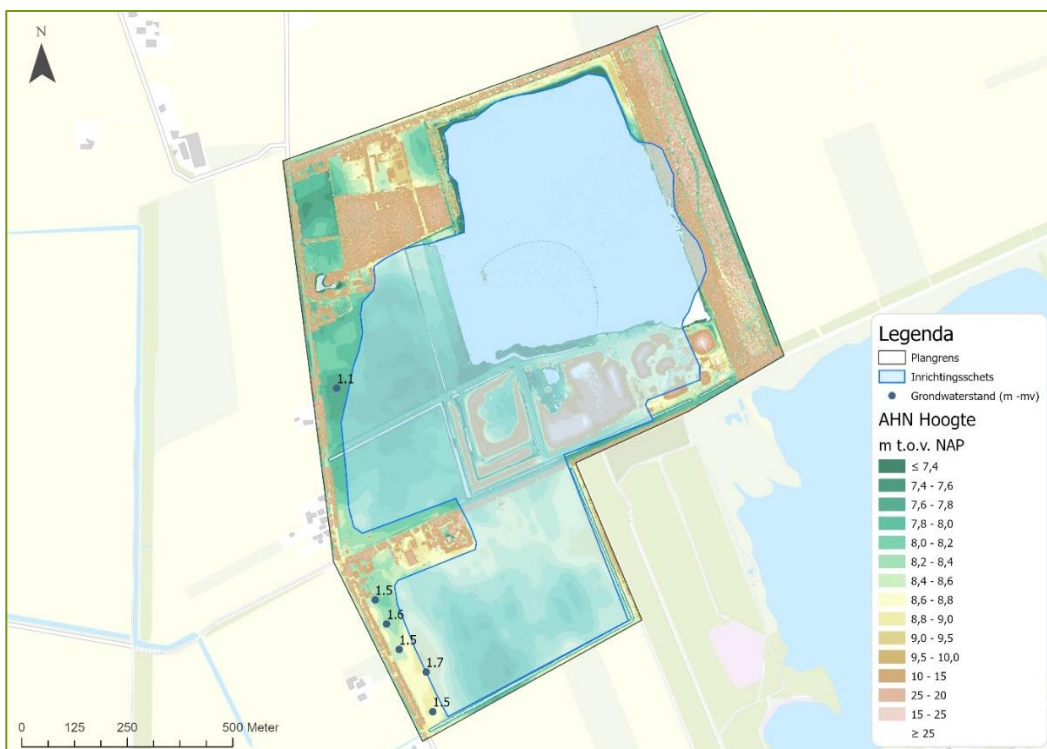
2 Bestaande situatie en de kansen

Om goed te kunnen bepalen welke natuurtypen kansrijk zijn binnen de landschappelijke inpassing moet eerst duidelijk zijn wat de huidige relevante abiotische kenmerken zijn, hierbij is de hoogte, het bodemtype en de grondwaterstand van belang. De streek kent historisch gezien een nat en weinig verleden. Op dit verleden kan goed worden aangesloten door waar mogelijk natte gradiënten te creëren. Dit zal voor meer biodiversiteit zorgen in plaats van steile/abrupte overgangen van nat naar droog, zoals het geval is bij veel zandwinplassen. In onderstaande paragrafen worden deze aspecten uitgewerkt.

2.1 Hoogte, grondwaterstand en bodem

Hoogte

Op basis van de meest recent beschikbare AHN-hoogtegegevens is de hoogte van het plangebied op kaart weergegeven, zie hiervoor Figuur 2-1. Wanneer gekeken wordt naar de beschikbare ruimte voor de landschappelijke inpassing is te zien dat er binnen het noordelijke deel van de toekomstige westoever een laagte aanwezig is en verder ten zuiden een hoger gelegen deel. Het hoogteverschil bedraagt hier ongeveer 1 m t.o.v. NAP. Binnen het zuidelijke deel van de westoever is hetzelfde te zien, waarbij ook een lager deel te zien is wat oploopt in een verhoging.

Figuur 2-1: Hoogtekaart van het plangebied, met de grondwaterstand op enkele boorlocaties en een inrichtingsschets van de uitbreiding van de zandwinplas

Grondwaterstand

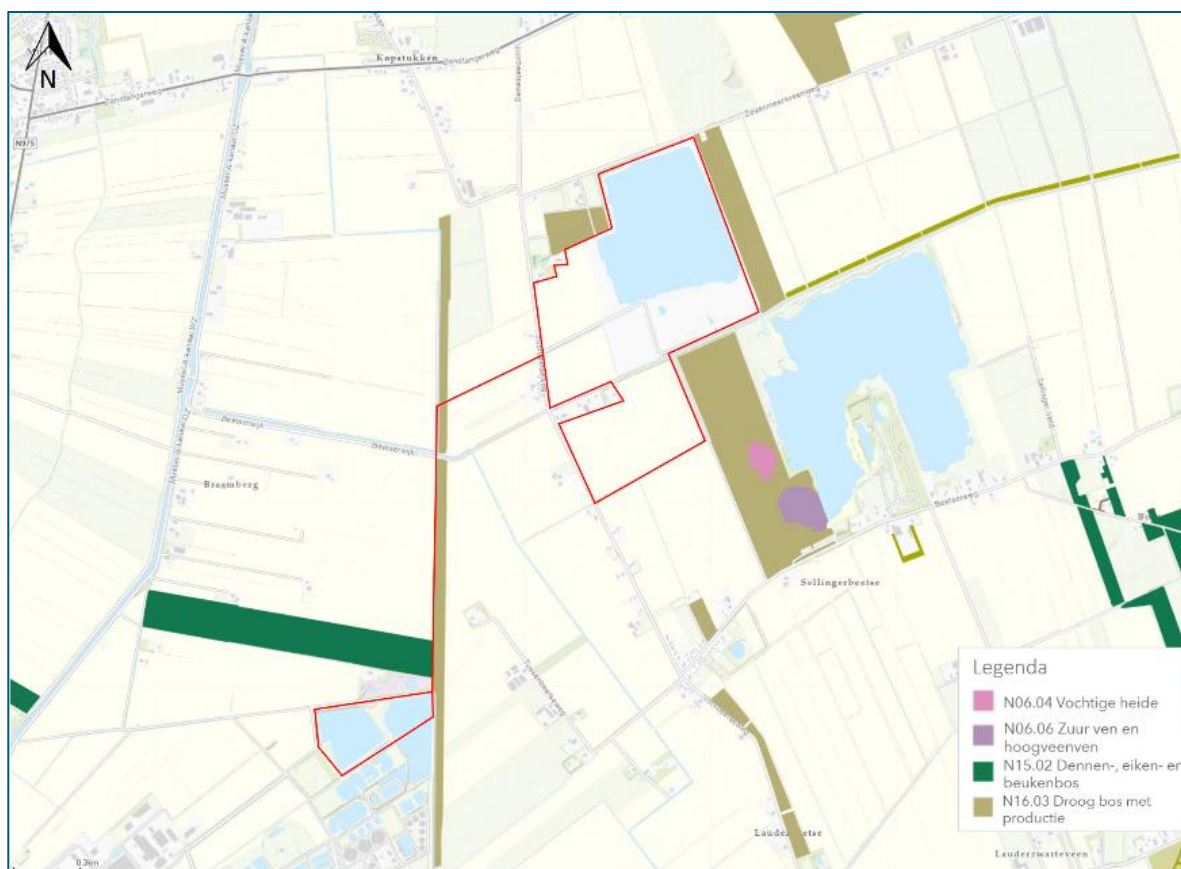
Binnen het plangebied is in opdracht van RHDHV door MUG een bodemonderzoek uitgevoerd in het noordelijke deel¹ van het plangebied en door Orta Geo in het zuidelijke deel². Hierbij is bij enkele boringen ook de grondwaterstand bepaald, waarbij de grondwatermonsters van MUG in februari zijn genomen en die van Orta Geo in maart. De grondwaterstand (meter -maaiveld) ter plekke van de relevante boringen is weergegeven in Figuur 2-1. Het verschil in de diepte van de grondwaterstand is te verklaren door het verschil in hoogte van het maaiveld.

Bodemtype

Op basis van de bodemonderzoeken van MUG en Orta Geo is binnen de relevante boringen gekeken wat de bodemtypes zijn, deze boringen met de verschillende bodemtypes zijn weergegeven in Bijlage I. Te zien is dat alle relevante boringen bestaan uit een laag bouwvoor van ongeveer 30cm tot 60cm. Na deze laag bouwvoor bestaat de bodem voornamelijk uit matig siltige zandgrond. Deze zandgrond zal relatief voedselarm zijn.

2.2 Huidige natuurtypes

In de huidige situatie zijn de bosstrook ten oosten van de noordelijke zandwinplas en het bosje ten westen hiervan aangewezen als het natuurtype N16.03 Droog bos met productie. Deze bossen bestaan voornamelijk uit eik en berk. Verder is in de omgeving meer bos aanwezig met voornamelijk eik en beuk (N15.02).

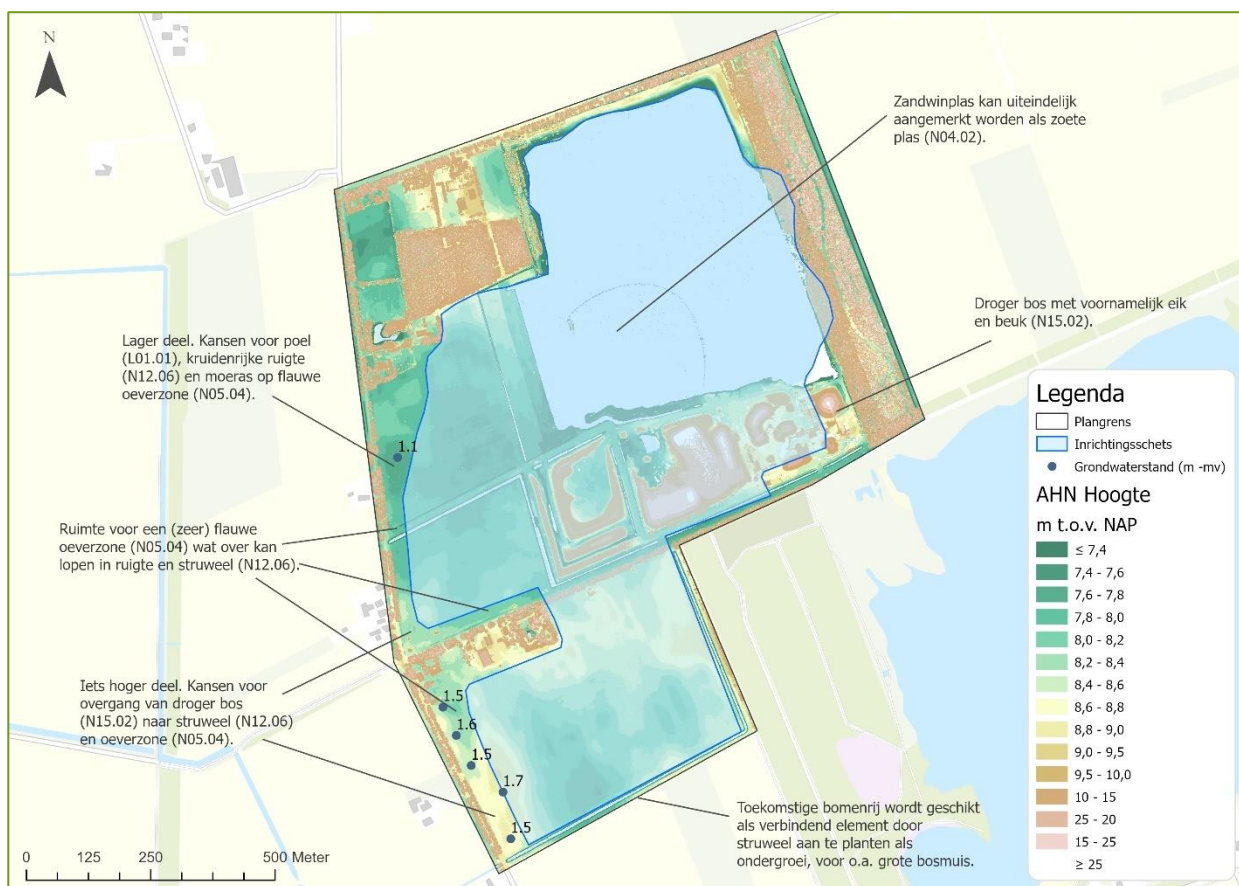
Figuur 2-2: Ligging van het plangebied (rode arcering) ten opzichte van omliggende natuurtypen (Provincie Groningen, 2021)

¹ MUG, 2021. Verkennend bodemonderzoek ter plaatse van zandwinput Sellingenbeetse.

² Orta Geo, 2021. Verkennend Bodemonderzoek Plangebied zandwinning ten zuiden van Beetserwijk in Sellingenbeetse (gemeente Westerwolde). Rolde.

3 Kansrijke natuurtypen

In dit hoofdstuk worden de -binnen de landschappelijke inpassing- kansrijke natuurtypen genoemd, met daarbij kort de kansrijke locaties, een voorzet voor aan te planten plantensoorten, aanleg en beheer. Bij het benoemen van de natuurtypen is de Index Natuur en Landschap van de BIJ12³ gebruikt. Daarnaast is een schets gemaakt waarin de kansrijke locaties met natuurtypen is weergegeven, zie Figuur 3-1. In hoofdlijnen zijn er drie natuurtypen welke kansrijk zijn binnen de landschappelijke inpassing, namelijk: N05.04 Dynamisch moeras, N12.06 Ruigteveld en N15.02 Dennen- eiken- en beukenbos. Het is echter slecht mogelijk om een vast eindbeeld te realiseren omdat het terrein door natuurlijke successie altijd gaat veranderen. Periodiek beheer zal op sommige delen daarom nodig zijn om natuurtypen te behouden. Met beheer kan je bijvoorbeeld ontwikkeling van bos remmen en sturen en door een goed peilbeheer en voorwaarden te scheppen, kunnen rietvegetaties worden gestimuleerd. Er wordt geadviseerd om de laag bouwvoor wat nu aanwezig is (zie Bijlage I) binnen de gehele grens van de landschappelijke inrichting af te graven.

Figuur 3-1: Schets van het plangebied met locaties voor kansrijke natuurtypen en soorten, weergegeven tegen de hoogtekaart

Moeras en flauwe oeverzones (N05.02)

Een groot deel van de toekomstige oeverzones (vooral aan de westzijde) zijn geschikt om een moeraszone te creëren, dit kan bereikt worden door de oeverzones (flink) te verflauwen en zo af te graven dat ze deels onder invloed staan van grondwater. Hierbij kan rekening gehouden worden met natuurlijke fluctuatie. Deze moeraszone kan verschillen in lengte, waarbij de noordelijke westoever van de zandwinplas hiervoor het geschiktst is, gezien de lagere ligging. Tussen de plas en de permanent droge

³ Website van Bij12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/>

oevers kan zich een dichte riet- of biezengroeiing ontwikkelen. De locaties waar kansen liggen voor dit natuurtype zijn weergegeven in Figuur 3-1.

Kruidenrijke ruigte en struweel (N12.06)

De bovengenoemde oeverzone kan overlopen in een zoom kruidenrijke ruigte en struweel. Deze zoom kan gekenmerkt worden door het natuurtype N12.06 Ruigteveld. Wanneer de voedselrijke toplaag verwijderd wordt komt mogelijk schralere grond (afhankelijk van hoelang er bemest is anders zitten er in de onderlaag ook nog veel voedingsstoffen) aan het oppervlak te liggen. Hierdoor kan een mozaïek van ruigtevegetaties met een heideachtig karakter ontstaan waar een diversiteit aan bloemen en kruiden kunnen opkomen. Deze kunnen ingezaaid worden, maar zullen uiteindelijk ook spontaan opkomen. Binnen deze zoom kan eveneens (pluksgewijs of dicht bij de bosrand) struweel worden aangeplant om verschillende lagen en landschapselementen te creëren. Geschikte soorten struweel binnen dit natuurtype en welke passen in de omgeving zijn met name:

- Brem, *Cytisus scoparius*;
- (eenstijlige) Meidoorn, *Crataegus monogyna*;
- Hondсроos, *Rosa canina*;
- Vuilboom, *Rhamnus frangula*;
- Gewone vogelkers, *Prunus padus* (geschikter tegen bosrand aan);
- Rode kornoelje, *Cornus sanguinea*;
- Water- of boswilg, *Salix caprea* (kan boomvormend zijn).

Geschikte locaties binnen het inrichtingsplan zijn weergegeven in Figuur 3-1. Zoals aangegeven op de kaart kan er ook een poel gegraven worden in het meest lage deel van het plangebied. Deze poel heeft de meeste ecologische waarde wanneer deze flauwe oevers heeft. Om de poel kan dan kruidenrijke ruigte ontstaan.

Bos (N15.02)

De hoger gelegen delen van het plangebied zijn binnen de landschappelijke inpassing het meest geschikt om bos aan te planten, zoals weergegeven in Figuur 3-1. In de omgeving komen veel eiken- en beukenbossen voor en het advies is om op bovengenoemde locaties ook voornamelijk zomereik (*Quercus robur*) en beuk (*Fagus sylvatica*) aan te planten. Het bos zal dan uiteindelijk (na verloop van tijd) gekenmerkt kunnen worden door het natuurtype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Het wordt geadviseerd om het bos te omzomen met een zoom struweel, bestaande uit o.a. de soorten genoemd in de paragraaf hierboven. Daarnaast zijn hulst (*Ilex aquifolium*) en wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*) geschikte soorten om in deze struweelzomen aan te planten. Daarnaast zijn deze bossen geschikt als leefgebied voor de grote bosmuis, welke in de omgeving voorkomt. De grote bosmuis komt voornamelijk voor in eiken- en beukenbossen.

3.1 Grondverzet

In voorgaande hoofdstuk is een aantal keren beschreven dat de rijke toplaag kan worden verwijderd. Voor de uitbreiding van de zandwinplas en de landschappelijke inpassing is hierin voorzien. Het afruimen van deze rijke toplaag en het onderliggende woudzand tot op het oorspronkelijke moedermateriaal maakt deel uit van de voorbereidingen voor dat met een zandzuiger het onderliggende industriezand en grind kan worden gewonnen (de ontgroning).

Bij het uitwerken van het Voorlopig Ontwerp (VO) en Definitief Ontwerp (DO) van de ontgroning alsmede de periodieke (jaarlijkse) werkplannen kan dit grondverzet verder worden gedetailleerd. Daarbij wordt er op gelet dat bij het afruimen van de rijke toplaag geen steile wanden ontstaan, maar met taluds wordt gewerkt. Tevens zijn er delen van de oevers en aanliggende gronden binnen het project waar beperkter deze rijke toplaag wordt ontgraven of armer maar wel humeus materiaal wordt verwerkt. Dit is met name aan de orde wanneer bodem nodig is voor de aanplant van bomen en struweel.

Het blootleggen van grote oppervlakten van het oorspronkelijke moedermateriaal aan de oppervlakte is stuifgevoelig en binnen de beoogde ontwikkeling niet wenselijk. Om die reden zal het afruimen van de rijke toplaag en het onderliggende woudzand in etappes van enkele hectare per jaar plaatsvinden.

4 Accent op soorten

In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de inrichting van het gebied rond de zandwinplas gericht op het ondersteunen van specifieke soorten. Onderstaand worden deze soorten behandeld.

Oeverzwaluw

In een zandbult langs de noordelijke zandwinplas bevindt zich een kolonie oeverzwaluwen, welke in deze bult jaarlijks hun nesten bouwen. Om binnen de toekomstige inrichting van de noordelijke zandwinplas een geschikte nestlocatie voor de oeverzwaluwkolonie te behouden wordt een alternatieve zwaluwwand gecreëerd. Dit zal gebeuren door langs de plas een steile oever te realiseren, welke vergelijkbaar is met de huidige situatie.

Ijsvogel

Ijsvogels bij meren, moeras, oevers, park en tuin, plassen, rietland en ruigte, rivieren en vennen. Langs deze plekken broeden ze in zandige of lemige oevers of tussen de wortels van de wortelkruit van omgevallen bomen. Ijsvogels stellen prijs op enkele bomen of struiken langs de oever, bij wijze van uitvalsbasis. Ook voor de ijsvogel wordt nestgelegenheid langs de toekomstige noordelijke zandwinplas gerealiseerd, waarbij er zandige oevers of een wortelkruit van omgevallen bomen (waarschijnlijk uit het gebied zelf) in de inrichting zullen terugkomen. Dergelijke wortelkruiten zijn eveneens zeer geschikt als nestlocatie voor andere vogelsoorten, zoals winterkoning. De oostrand van het gebied is hier zeer geschikt voor, gezien hier struweel en bomen dicht bij de oever aanwezig zullen zijn.

Grote Bosmuis

De grote bosmuis een voorkeur voor (oude) open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en relatief weinig ondergroei en komt in het gebied rondom de zandwinplas voor. In het kader van de inrichting van de toekomstige zandwinplas wordt bos aangeplant. Binnen deze aanplant wordt vooral gekozen voor de aanplant van beuk en eiken. De locaties met potentie voor het natuurtype N15.02 zijn hiervoor zeer geschikt. In het aangeplante bos kunnen eveneens boomstompen of wortelstompen worden neergelegd (hergebruikt vanuit het gebied zelf) om de nestgelegenheid te vergroten voor de grote bosmuis. De grote bosmuis maakt zijn hol graag in de buurt van beschutting, waar deze wortelstompen erg geschikt voor zijn. Deze zullen tevens ook geschikt zijn voor andere muizensoorten (aardmuis,

bosmuis, rosse woelmuis). Met bovenstaande inrichting zal het geschikte leefgebied van de grote bosmuis in de omgeving van de zandwinplas in de toekomst toenemen.

Marters (steenmarter, kleine marterachtigen)

De steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) komen in de omgeving van het plangebied voor. Voornamelijk in de bosschages kunnen deze soorten hun verblijfplaatsen hebben. Binnen de toekomstige inrichting van de noordelijke zandwinplas worden nieuwe geschikte rust- en voortplantingsplaatsen voor de steenmarter en kleine marterachtigen gerealiseerd. Het aan te planten bos zal in de toekomst geschikt zijn voor de soorten om hun verblijfplaats in te vinden. Daarnaast worden er meerdere takkenrillen in het gebied geplaatst. Deze takkenrillen zijn eveneens geschikt als rust- en voortplantingsplaats voor de steenmarter en kleine marterachtigen. Hiervoor kunnen mooi takken worden gebruikt die elders verwijderd zijn binnen het project. Door de natuurontwikkeling zal het gebied in de toekomst verder zeer geschikt worden als foerageergebied voor de soorten.

Amfibieën

Binnen de natuurontwikkeling rondom de uitbreiding van de zandwinplas worden enkele poelen gerealiseerd. Door de poelen zeer flauwe oevers te geven en de vegetatie hier zijn gang te laten gaan worden deze poelen zeer geschikt voor verschillende soorten amfibieën. Soorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen en profijt hebben van de aanleg van dergelijke poelen zijn bijvoorbeeld de bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander. Naast amfibieën zullen deze poelen ook zeer geschikt worden als leefgebied voor verschillende soorten juffers en libellen.

Ganzen

De toekomstige noordelijke zandwinplas zal geschikt zijn als belangrijke rust- en slaapplek voor in de omgeving voorkomende ganzen, waaronder in het bijzonder de toendrarietgans. In de toekomstige situatie zal door het verplaatsen van de verschillende installaties meer rust op de plas ontstaan. Ook zal er enige dekking langs de randen van de plas aanwezig zijn in de vorm van bosschage of struweel, wat eveneens zorgt voor enige luwte.

Bijlage

- 1. Relevante boringen op basis van uitgevoerd bodemonderzoek**

Bijlage 1: Relevante boringen op basis van uitgevoerd bodemonderzoek

Relevante boringen Zuidelijk Deel (datum)

Boring			GW (cm)
01	0-25 bouwvoor	25-150 zand, siltig	150
02	0-50 bouwvoor		
25	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
26	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
27	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
28	0-25 bouwvoor	25-150, zand siltig	170
51	0-25 bouwvoor	25-150- zand siltig	
52	0-50 bouwvoor		
53	0-30 bouwvoor	30-150 zand siltig	150
54	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
77	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
78	0-50 bouwvoor	50-150 zand siltig	160
79	0-30 bouwvoor	30-50 zand siltig	
80	0-50 bouwvoor		
103	0-50 bouwvoor		
104	0-60 bouwvoor met brokken veen	60-150 zand siltig	150

Relevante boringen Noordelijk deel (24-2-2021)

Boring			GW (cm)
005	0-50 bouwvoor		
006	0-35 bouwvoor	35-50 zand siltig	
011	0-60 bouwvoor	60-200 zand siltig	
012	0-50 bouwvoor		
021	0-70 bouwvoor	70-100 zand siltig	
022	0-55 bouwvoor	55-300 zand siltig	110
023	0-50 bouwvoor		
024	0-50 bouwvoor		
025	0-55 bouwvoor	55-200 zand siltig	
035	0-50 bouwvoor		
036	0-50 bouwvoor		
038	0-50 bouwvoor		
053	0-50 bouwvoor		
054	0-70 bouwvoor met veen	70-200 zand siltig	
073	0-50 bouwvoor		
074	0-50 bouwvoor		
075	0-50 bouwvoor		